

Передбачалось провести наступні дослідження по очищенню насіння цукрового буряка від дикої редьки:

1) в залежності від подачі магнітного порошку із змішуванням вихідного матеріалу з магнітним порошком в машині;

2) в залежності від ступеню зволоження вихідного матеріалу із змішуванням з магнітним порошком вручну при подачі порошку 6%;

3) в залежності від подачі магнітного порошку із змішуванням з вихідним матеріалом вручну;

4) в залежності від подачі магнітного порошку, зволоженого (на 2%) вихідного матеріалу із змішуванням з порошком вручну.

Результати дослідів по очищенню насіння цукрового буряка і дикої редьки зводились в таблиці.

Викладена методика дозволяє провести експериментальні дослідження по очищенню насіння цукрового буряка від дикої редьки на електромагнітних насіннеочисних машинах.

Література

1. Веденяпин Г.В. Общая методика экспериментального исследования и обработки опытных данных. Москва: Колос, 1967. 199 с.

2. Сільськогосподарські та меліоративні машини: підручник / Д.Г. Войтюк, В.О. Дубровін, Т.Д. Іщенко та ін. / ред. Д.Г. Войтюка. Київ: Вища освіта, 2004. 544 с.

Градовий Василь

аспірант

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник д.т.н., професор Гевко Р.Б.

м. Тернопіль

ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Аграрне виробництво є однією з найбільш енергозатратних галузей економіки України. На виробництво одиниці продукції витрачається в 2–3 рази більше умовного палива (у.п.) в порівнянні з країнами ЄС, США та Канади [1].

Тому готова продукція до споживання не є конкурентоспроможною на світовому ринку, а попит має в основному сировина (зерно, соняшник, ріпак, кукурудза та ін.).

Перед Україною стоїть складне завдання – знизити до 2030 року енергомісткість національного продукту до середньосвітового рівня (0,4 т у.п./1000\$ США) [2]. В зв'язку з цим, дослідження складових, які впливають на стан енергозбереження та енергоефективність виробництва продукції аграрних підприємств є досить актуальною проблемою.

Енергоефективність оцінюється як кількісними показниками (кількість енергії на одиницю кінцевого продукту), так і якісними (низька, висока). Підвищення енергоефективності досягається внаслідок реалізації системи організаційних і технічних заходів [2].

З економічної точки зору енергозбереження варто розглядати як систему заходів, які спрямовані на ефективне використання енергетичного потенціалу, що забезпечує мінімізацію питомих витрат енергії на виробництво продукції рослинництва та тваринництва [3].

Енергозбереження та енергоефективність використання паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) на даний час має ознаки як політичної, так і соціальної проблеми [4]. Вона вимагає впровадження державної політики у сфері енергозбереження та енергоефективності використання ПЕР.

Державна політика енергозбереження передбачає такі заходи: збільшення видобутку ПЕР; використання нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії; максимальне використання потенціалу енергозбереження; адаптація вітчизняного законодавства до стандартів ЄС.

Надмірне споживання ПЕР пов'язано з низкою чинників: недосконалістю технологічних процесів, спрацювання технічних засобів, слабкою матеріально-технічною базою, недосконалістю грошово-кредитної системи, системи оподаткування та цінового механізму, незначними матеріальними і фінансовими ресурсами підприємства та недосконалою системою управління.

Важливим напрямом підвищення енергозбереження та енергоефективності підприємств АПК є впровадження у виробництво економічного механізму енергозбереження. Він охоплює такі напрями: державне регулювання енергоспоживанням в аграрному секторі, удосконалення організаційно-економічного механізму господарювання, оптимізація технічного і технологічного потенціалу сільськогосподарського підприємства та застосування поновлюваних джерел енергії у виробничих процесах.

Величина енергетичного потенціалу підприємства АПК і ефективність його використання залежить від таких чинників: грошово-кредитної системи та системи оподаткування, цінового механізму, організаційно-економічних параметрів підприємства, можливості та характеристики людських, матеріальних і фінансових ресурсів підприємства та системи управління ним. Результати від впровадження енергозберігаючих заходів можуть призводити до зменшення собівартості продукції та підвищення її конкурентоздатності, покращення умов праці робітників, зменшення забруднення довкілля [5].

Для успішного управління підприємством АПК потрібно використати енергетичний менеджмент [3], який охоплює управлінську та технічну

діяльність персоналу об'єкту господарювання, що направлена на раціональне використання енергії, із врахуванням соціальних, технічних, економічних та екологічних аспектів. Основною метою енергоменеджменту є забезпечення ефективних шляхів реалізації енергозберігаючої стратегії суб'єкту господарювання. Розв'язання проблеми підвищення енергозбереження та енергоефективності підприємств АПК дозволить зменшити залежність від імпорту енергоносіїв, провести структурну перебудову господарських комплексів і сформувати оптимальні рівні енергозабезпечення галузі.

Також важливим напрямком підвищення продуктивності виробництва аграрної продукції є правильне застосування сівозмін, збереження родючості ґрунтів [6], а також використання високопродуктивної та малоенергозатратної техніки для виконання відповідних технологічних процесів.

Література

1. Гевко Р.Б. Дзядикевич Ю.В., Градовий В.В. Напрями підвищення ефективності функціонування підприємств агропромислового виробництва *Сталий розвиток економіки*. 2017. №3 (36). С.77-84.
2. Гевко Р.Б. Підвищення енергозбереження та енергоефективності виробництва продукції на підприємствах АПК / Р.Б.Гевко, Ю.В.Дзядикевич, В.В.Градовий // *Інноваційна економіка*. - 2017.- №3 (68).- С.157-161.
3. Дзядикевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В. Дзядикевич, Р.Б. Гевко, М.В.Буряк, Розум Р.І.- Тернопіль.: Підручники і посібники. –2014. –336с.
4. Язлюк Б.О., Гевко Р.Б., Дзядикевич Ю.В. Теоретичні та прикладні аспекти економічної безпеки України // *Інноваційна економіка*.- 2015.- №4 (59).- С.301-310.
5. Дзядикевич Ю.В. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія / Ю.В.Дзядикевич, Б.О.Язлюк, Р.Б.Гевко та ін.- Тернопіль: Астон, 2016.- 392.
6. Брошак І.С. Моніторинг, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки ґрунтів Тернопільської області. Монографія / І.С.Брошак, Р.Б.Гевко, С.С.Никеруй, А.О.Вітровий, Б.І.Оринник, В.Ф.Скаржинський.- Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр. “Економічна думка”, 2013.- 160с.

